

голямо табло, дето живота на хубавото старо време е изнесен с цялата му прелест и трагедия.

Малко творения има в нашата литература, дето на толкова малко място е дадено толкова живот около един празник, какъвто е Гергийовден. И ако повестта добива голяма цена — то е главно поради тови богатство на фолклор и стилизация.

Стилните средства у Тодорова и Кирилова не същ тъй еднакви както на последжк се подкрепя от някои критици. На друго място, с цитати ще докажем твърдението си. Общото което има у тях, то е: голямата любов към областната реч в Еленско, затаен купнеж към слушани приказки от баби и стрини и обич към онова, което е пребулено в поверье и легендарност.

За всекиго, който е роден и расъл край балкана е понятно това.

Хората на балкана същ повече мистици, с лиричен темперамент. Хората на полето същ реалисти и същ сюрова натура. Пък и поради джлгото вековно робство — балканът едничък е бил скривалище на духовни национални ценности и затова писателите, които произхождат из тия места, имат тия ценни и бъгати по мотиви фолклорни материали.

Направихме едно малко отклонение с цел да сравним идилията и повестта. Защото трябва да се спрем върху условията, сред които същ растли двамата писатели, пък и да се види, где се заражда мотива на тая хубава приказка.

В идилията с няколко щъхи е набелязано родословието на Калина. Това е достоинство. Защото там центъра на идилията е Мечкаря. В повестта имаме за такъв — фигура на Калина, живо е дадена майка ѝ, не същ забравени съседите ѝ — и така Калина изпъква жива същ своите купнези и блянове. А описанието на голямата река, когато отиват да дръжат покровци и черги, е класическо.

За обичаите и поверията срещу Гергийовден в идилията има само няколко думи. В повестта, те същ дадени с подробности. Чрез тях можем да разберем неспокойната душа на Калина, оная мистичност, в която се къпне духа на Калина, оня шеметен полет към далечното, незнайното, екзотичното, които още от първа среща на мечкаря, омагайосват Калина.

Само една мечтателна душа, закърмена с мистицизма от вълшебството на балкана, подхранвана от поверия и обряди, религиозно тачени в планината, гдето ехото на гръмотевицата нашепва за литнали златни кучии, по змейови свадби, дето бистрите балкански езера служат за къпалня